VELIKI PRIJATELJ

Pariz 1964

VELIKI PRIJATELJ ISUS

KRISTOCENTRIČNA METODA
U VJERSKOM ODGOJU

P A Z I N
1964

Izdao Biskupski ordinarijat u Pazinu, Jekićeva ul. br. 6

Odgovara: Dr Dragutin Nežić, Pazin, Jekićeva ul. br. 6.

P r e d g o v o r

Ova knjižica nikla je ne samo iz iskustva jednog katoličkog vjeroučitelja, nego i iz iskustva mnogih katoličkih mladića, iz njihova vlastitog i konkretnog napora oko toga, da u sebi i na sebi ostvare načela kršćanskog nazora na svijet i na život, da na svom biću odraze lik svoga božanskog prijatelja Isusa.

Ovo je zapravo stručni članak za katehete o kristocentričnoj metodi u naučavanju vjeronauka, a koristit će i kršćanskoj majci, da tako priprema vjersku hranu koju već od mala daje svojem djetetu - sve u ljubavi k Isusu.

I odraslo katoličko dijete, mladić ili djevojka, ako ovo izravno sami čitaju, razumjet će lako i srce će im se zagrijati za Isusa.

Izreke o nastojanju oko trajnog prijateljstva s Isusom i o njihovoj žarkoj ljubavi k Isusu, koje su ovdje zabilježene po izjavama mladih katolika, bez sumnje će dobro djelovati i na svakog odraslog, starijeg čitaoca, smekšat će i koje tvrđe srce. Našavši se duhom u krugu mladih, koji su dali ove lijepe i oduševljene izjave o svom životu u prijateljstvu s Isusom, čitatelj će osjetiti želju, da u duhovnom jedinstvu s njima i on u buduće svoj život usmjeri po "kristocentričnoj metodi".

I S U S - SREDIŠTE ŽIVOTA

1. Isus Krist središte čitavog kršćanskog odgojnog djelovanja

Ljudski razum, često podvrgnut utjecaju raznih strasti i sklonosti, teško i nesigurno pronalazi naravne istine, a koliko će teže nadnaravne. A nadnaravna je istina temelj, na koji imamo postaviti predmet katol. odgoja: a ta nadnaravna Istina konkretno je Gospodin naš Isus Krist, koji je sebe nazvao, da je: put, istina i život.

On, Isus Krist, ima biti temelj i središte čitavog katoličkog odgoja:
- a) kao uzor, model,
- b) kao centar, stup istine,
- c) kao cilj, koji trebamo postići.

a) Kao uzor, model: Isus Krist, evanđeoski Učitelj najsavršeniji je uzor, model, na kojem vidimo, kako treba kršćanski odgajati. Proučavajući njegove postupke i način rada, naučit ćemo kod njega stalna i sigurna pravila, koja nam govore, kakvo treba biti naše odgojno vodstvo i naši postupci.

b) Kao centar, stup istine: Isus Krist je središte i baza svake istine: vjerske, dogmatske, moralne, povijesne, a može se reći i profane nauke. Kao što filozofija sadrži barem ono temeljno i nužno znanje za tumačenje svih ostalih znanosti, barem u njihovim bitnim elementima, tako religija osvjetljuje sve ostale znanosti pa i samu filozofiju, pa i sav život. I profane znanosti dobivaju vrijednost i opravdanje u kršćanskom poimanju života. Znanost, umjetnost pa i sam život u kršćanskom gledanju na život poprimaju svoju svrhu.

c) Kao cilj, koji trebamo postići: Isus Krist je svrha kršćanskog odgoja, k Njemu ima odgoj voditi odgajanika. Čovjek po Božjem određenju ima biti nadnaravan, pobožanstvenjen. Odgoj ima svrhu i zadaću postići u čovjeku potpuni razvoj njegove osobnosti. A to čovjek postizava, ako potpuno u sebi oživi Krista. Krist je u čovjeku najsavršenije ostvarenje ljudske i nadljudske veličine. Kad čovjek potpuno u sebi ostvari Krista, postane heroj, svetac. Isus Krist je cilj i svrha svih nastojanja prema najpotpunijoj savršenosti osobe, dakle On je svrha svega odgoja; On je put, istina i život.

2. Potreba centralizacije

Za što uspješnije izlaganje katoličke vjere potrebno je upotrebiti sva korisna sredstva, da se pouka što više usadi u ž i v o t onih kojima se pruža. Ono što treba uvijek i često naglašavati jest duboko i skladno jedinstvo,

koje postoji između istine i života te o povezanosti svih istina od jedne božanske stvarnosti. Ako se ta povezanost ističe kod vjerskog odgoja, ona će u mladeži tim istim načinom poredati istine i duhovne vrednote, oni će u Isusu nalaziti izvor istine i cilj života, predmet žarke ljubavi i središte čovječanstva i povijesti.

Takva kristocentrična vjerska i duhovna pouka ne smije biti samo neko apstraktno učenje, nego treba, uz pomoć poznatih pravila odgoja v o l j e nositi oznake <u>djelotvornog</u> kristocentrizma. To se ostvaruje, ako se prigodom tumačenja istine odmah povezuju sa Isusom. Govoreći npr. o molitvi, možemo spomenuti kako se Isus molio nebeskom Ocu, kako je svoje apostole učio moliti, koliko je cijenio molitvu. I sve druge vjerske istine možemo tako osloniti na Isusa: zapovijedi, sakramente, Crkvu, svećenstvo. – Najvažnije je pak to, da ta metoda bude jasna onomu koji poučava i da je stalno ima pred očima: k r i s t o c e n t r i č n o s t.

3. Isus Krist i kat. mladić

Iskustvo je pokazalo, da se mogu katolički mladići postojanim odgojem dovesti do toga, da osjećaju jaku i djelotvornu ljubav prema Isusu, da ga smatraju svojim najboljim prijateljem te ga učine trajnim dionikom svih svojih misli i osjećaja. Ali si moraju najprije stvoriti živu ideju o Kristovoj Osobi.

Može se reći sa sigurnošću, da ono što se kod nekih mladića pokazuje kao oblik areligioznosti, nije stav koji teži da nešto uništi ili nečemu škodi, nego je više nastojanje da opravdaju svoju moralnu slobodu. Može mladić stoga doći do ličnog udaljenja od Isusa, ali kao dječak on još nema te nakane niti hrabrosti da to izvede, barem ne u tako žestokom obliku kao što bi mogao kasnije kad pritisnu strasti. Samo teška nemoralnost, sjedinjena s pozitivno antikršćanskim odgojem može i kršćansko dijete dovesti do osobne, svijesne i djelatne protivnosti Isusu Kristu.

Iz prednjega izvodimo slijedeće zaključke, korisne za kršć. odgojno vodstvo:

a) Svi mladići koji su u djetinstvu primili makar samo skromni kršćanski odgoj, osjećaju i priznaju, da se još nalaze u nekom odnosu s Isusom i da on još predstavlja nešto za njihov odgoj.

b) Na toj činjenici, da su oni barem u potenciji štovatelji božanskog Junaka, možemo temeljiti kristocentričnu pouku i ona ima mogućnost velikog uspjeha kao baza za daljnju formaciju mladića.

Da bih što bolje upoznao stanje kršć. mladića u tom pogledu, postavio sam im pitanje:

<u>"Što predstavlja konkretno i efektivno za tebe, u tvome životu i u tvome mišljenju Isus Krist?"</u>

Primio sam mnogo odgovora. Od mnogog materijala citirat ću glavne i značajnije izreke.

Neki odgovaraju da za njih Isus Krist predstavlja: Model, Vođu, Svrhu, Svijetlost, koja sve obasjava, Put, Divni primjer. Jedan kaže: "Isus je za mene Život moga života". Drugi opet piše: "Isus je meni: Tješitelj, Prijatelj, Sidro spasa u napastima, Sklonište, Pomoć, Utjeha, Branitelj, Savjetnik, Otac, Dobročinitelj". Za neke je on grižnja savjesti i prijekor. Neki kažu: "Za mene je Krist dobar prijatelj, kojega još vrijeđam, prijekor mi je ako činim zlo, on je kao ožalošćeni otac, nutarnji glas, poziv da se vratim na dobar put". Jedan piše: "Za mene Isus Krist predstavlja nevinog mučenika koji mi pomaže u napastima. Kad mislim učiniti grijeh dobivam utisak, da ga udaram direktno u srce... Promatram Raspetoga i tada moja duša i moje tijelo odmah se povuku od odvratne akcije". Neki mladić koji se trudio da se vrati na pravilan moralni put, kaže: "Za mene je Krist vječno obećanje, žuđena zemlja, kojoj instinktivno teži moja duša. Krist me uvijek slijedi i kad ga, nažalost često, napustim, opazim da sam otišao daleko od cilja, da sam pogriješio put, i tada, u onim časovima Krist za mene postane veliko čeznuće."

Nijedan od nekoliko stotina upitanih nije odgovorio, da je za njega Isus Krist protivnik ili neprijatelj ili da On za njega ne predstavlja ništa.

Krist je dakle živ za sve ove kat. mladiće. Sa sigurnošću možemo tvrditi da pred Njim nijedan mladić ne ostane i ne može ostati indiferentan nakon što je primio barem ograničeni kršćanski odgoj. Od čitave religije najviše ga interesira Isus Krist. Njegov život, Njegove riječi i poticaji. "Govorite nam o Isusu" -- to je sigurno spontani uzvik dječje nevinosti, ali uvjeren sam da je to i duboka, pa makar i neizražena težnja skoro svih kat. mladića.

Dovoljno je ispitati nutrinu njihovih duša, upoznati koliko traže u životu ono što pritajeno žele postići, upoznati njihovu potrebu, koju pokazuju u davanju i primanju prave ljubavi, želju za vjernim prijateljima, za žrtvom, da dođemo do zaključka, da ih ništa osim Krista ne će moći zadovoljiti, nitko im neće donijeti potpunu radost, te da će ako ne nađu Krista s njegovom radosti i ljubavi, nastaviti presjačiti u zemaljskim stvarima onu sreću, koje one nisu u stanju dati, lutati umorni, razočarani, ogorčeni, potišteni iz dana u dan u ovom životu, koji ne mogu razumjeti i koji će u nekim časovima i proklinjati. Nije ovo neka "retorička recitacija" ili patetične riječi ovdje nabacane bez suglasnosti s realnošću života!

Dovoljno bi bilo, da se uvjerimo da je to istina, kad bismo mogli znati, koliki su u životu trpjeli i trpe, da nađu neko rješenje i podnose strašna razočaranja u času zalaza života, koliki su iznosili i iznose oštre prijekore protiv roditelja, što im nisu omogućili, da

na vrijeme upoznaju Kristovu istinu, put kreposti i spasa, označen od Njega i dan ljudima po vlastitoj Krvi.

Katolički mladić, koji je dobro upoznao Krista te je osjećao za njega neku spontanu simpatiju i barem malo naklonosti i ljubavi, moći će zalutati i udaljiti se, ali kad bude došao za njega kao i za sve ostale čas kušnje, sjetit će se svoje mladenačke vjere dugo sakrivene pod pepelom i osjetit će, kako opet izlazi na vidjelo iz dubine njegove duše slatki lik Kristov, koji mu sa riječima života i istine može još dati pravilno rješenje problema, koji ga muče. Krist će tada doći kao spasitelj. Tko pozna život, znade, da je sav život protkan ovakvim težnjama i bolovima.

Zasijmo dakle punim rukama dobro Kristovo sjeme u ovo nježno djetinjstvo. U nekim plemenitijim dječacima sjeme će odmah proklijati, rasti će i donositi kroz čitav život nadnaravne plodove; u drugima će ostati dugo sakriveno među grubim i tvrdim grudama zemlje, ali kada budu ovlažene suzama, proklijati će, i biljka će slobodno moći rasti. Krist je Onaj, koji može blagosloviti život i dati radost mladenačkoj dobi, koja je najprikladnija, da se upozna i uzljubi Krist.

Program bi dakle kristocentrične formacije bio: da čitava mladenačka dob bude prožeta Kristom, da On bude uvijek prisutan u svakoj istini, u svakoj dobroti i ljepoti. Promatranje života i odgojna stvarnost dokazuju da je Isus Krist sa svim čarima, privlačivostima, ljepotom i pozivom u životnu borbu i odricanje, mio i potreban mladiću jer je On (Krist), koji može naplatiti njegov žar, zadovoljiti njegova traženja, i uspješno zapriječiti obmane svijeta. Specijalna karakteristika kristocentričnog odgoja je nastojanje da se prikaže kako je Isus duša svega i čvrst centar istine. Sav je kršćanski odgoj usmjeren prema tom cilju.

Pod izrazom "centralizirati" razumijevamo "usmjeriti" razum, srce i volju k pravom cilju.

4. Kristocentrična nastava

A/ V j e r a:

a) Krist-Mesija - centar staroga svijeta.

I. prije svoga zemaljskog rođenja Isus Krist je centar povijesti, a na poseban način židovskoga naroda. "Sve je stvoreno po Riječi".

Bog je stvorio nevidljive čiste duhove, anđele i stavio ih na kušnju. Neki su se od njih pobunili i otpali od Božjeg Sina. Svršava se kaznom zlih i nagradom dobrih. Dobri će anđeli navijestiti Kristovo rođenje i pratiti ga tokom života, a oni prate i svakoga od nas, - jer smo svi Kristova braća i sinovi Božji.

Bog - prema Bibliji - stvorio je svijet u 6 dana (periode), a na koncu postavi čovjeka suverenom, ali se ovaj pobuni i Bog obećaje Spasitelja. Za ovim "Obećanim" čeznu Patrijarsi od Abrahama, narod preko proroka, pa sve do Ivana Krstitelja; pa i poganski Rim o-

čekuje odnekud spas. Mnoge su ličnosti u SZ slike "Obećanog", ali više nego li slike govore nam o Njemu mnoga proročanstva. I tako pripravljaju duhove za Isusa.

b) Isus Krist-centar vjere i nasljedovanja.

U "punini vremena", uz "anđeoski hosana" rodio se Isus Krist. Isus je Sin Božji, pravi Bog - ogledalo Očevo, savršeni model svakog koji želi biti savršen. Univerzalni model za djecu i odrasle, siromahe i bogataše, neznalice i učene, radnike i studente; model i primjer čitavim svojim životom. On objavljuje istine velikog značenja za čovjeka i za njegovo spasenje. On je Učitelj: svaka njegova riječ ostaje uvijeke, jer je On Istina i njegove su riječi duh i život. On ima riječi vječnog života i On je put, istina i život. Krist je glava mističnoga Tijela: Crkva je Kristova zaručnica i ne dolazi se Kristu nego preko Crkve, kojoj je jedina zadaća dovesti sve duše Kristu i sve u njemu obnoviti.

c) Krist-centar ljubavi.

Prema riječima Isusovim - ako želimo biti njega dostojni moramo Ga ljubiti iznad svega. On je htio biti predmet (objekt) naše ljubavi. A tu ćemo ljubav dokazati pokoravajući se Božjim i crkvenim zapovijedima i savjetima. Tko ljubi ne zadovoljava se praznim riječima već tu ljubav pečati djelom, koje je to savršenije što je njegova ljubav žarča i čišća. Da naša djela budu

vrijedna nagrade ili kazne potrebno je da budu slobodna. Tko će dakle od nas bolje iskoristiti tu svoju slobodu? Onaj koji bude upravio svoju ljubav prema svrsi života: prema Bogu i njegovu Sinu Isusu Kristu. Naša sreća i spas leže u ljubavi prema Isusu. Zato kaže Nasljeduj Krista: "Biti s Kristom slatki je raj, izgubiti Krista nepodnosivi je pakao". Tko ljubi sretan je, a tko ne ljubi sam radi protiv svoje sreće, jer griješi proti ljubavi Isusove.

B/ Z a p o v i j e d i:

U mineralnom, vegetativnom i životinjskom kraljevstvu vlada red i mir, jer pojedinci ne uživaju slobodu, i zato jer su podvrgnuti instinktu. Kad bi životinje, što je nemoguće u sadašnjem stanju, išle protiv svojih zakona - išle bi protiv svoje egzistencije.

Čovjek je međutim zloupotrebio svoju slobodu pobunivši se protiv Stvoritelja. Međutim u čovjeku ljubav odgovara Božjoj ljubavi. Bit stvaranja, Utjelovljenja, Otkupljenja čitave Crkve je ljubav. Ova ljubav ima i svoje sankcije: svaka poslušnost donosi svoju nagradu, a neposlušnost kaznu. Koji je zakon koji moramo slušati, da pokažemo time ljubav prema Isusu Kristu i Bogu? To je zakon ili bolje skup zapovijedi, koje je Bog dao direktno ili preko posrednika.

1. Glavni i prvi je prirodni zakon usađen u čovjeka kao izvor reda i života.

2. Pisani Mojsijev zakon koji će Krist usavršiti i popuniti.

3. Evanđeoske odredbe - djelo Božanskog zakonodavca - kojim će suditi u posljednji dan.

4. Crkveni propisi - koje je dala Crkva pravom dobivenim od svog Utemeljitelja.

5. Zakoni građanskoga reda.

U vezi s tumačenjem zapovijedi i obveza treba češće isticati lik Isusa Krista Zakonodavca i kako obdržavanje popraćeno ljubavlju dovodi do prave kreposti. Riječi su izrečene od našeg Spasitelja: Ja sam put... (Iv. 14,6). "Tko ljubi mene, izvršuje moje riječi" (Iv. 14,23). "Tko sluša moje riječi... posjeduje vječni život. Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije me dostojan" (Iv. 5,24). "Plaća grijeha je smrt", veli sveti Pavao.

Tko ljubi, vidi u ljubavi prema Isusu spas čovječanstva, svoje zemaljsko i vječno dobro. Stoga neće biti teško pobuditi u njemu osjećaj te ljubavi, koja preobrazuje mladića u apostola Kristove ljubavi.

C/ S a k r a m e n t i :

d) Krist središte (centar) i izvor božanskog života u čovjeku.

Zakoni, koje je Krist dao, nisu laki, ali nam je u tome priskočio u pomoć usavršivši i uzdignuvši po našu narav. Bog je prvom čovjeku dao nadnaravnoj milosti udio u svojoj naravi. Međutim on je izgubio taj život pobunivši se protiv Stvoritelja i prekinuvši s Njime vez ljubavi. Da sravna taj teški pad,

Bog šalje vlastitog Sina, koji preuzima ljudsku narav zato, da bi mogao trpjeti i spasiti čovječanstvo i time nam je Bog ponovo dao mogućnost sudioništva u svom Božanskom životu. To se pak ostvaruje osobito preko sakramenata. U svakom sakramentu razlikujemo:

a) vanjski oblik (formu, materiju i djelitelja).
b) Specijalnu karakteristiku (sakramentalne milosti).
c) Efekte: vanjski i nutarnji.

Čovjek kršćanin, katolička obitelj, mora se preobraziti iznutra i izvana i podići se na nadnaravni život. Unutarnja se promjena opaža na djelima u životu. Slijedi, da život kršćanina mora sličiti onome čijim životom on živi: Isusu Kristu, a taj se mora pokazati u životu. Sveti su kršćani Isus Krist, koji trajno živi u ljudima, u povijesti i u svijetu.

Krštenje: daje početak nadnaravnog života, donosi obilježje Božjeg djeteta, daje mogućnost vršenja kršćanskih dužnosti, ujedinjuje čovjeka s Kristom.

Krizma: daje pojačanje života i donosi kršćaninu kreposti, da bude još vjerniji Kristu i da ga što bolje zna i može nasljedovati i slijediti te druge za Isusa predobivati (apostolat).

Euharistija: kao žrtva je Božje djelo, ustanovljeno od Isusa Krista, da bi ljudi po Njemu, s Njime i u Njemu mogli izvršiti svoju prvu i glavnu dužnost - slaviti Presveto Trojstvo po Isusu Kristu.

Euharistija je Sakramenat, kruh ži-vota, nebeska hrana, zalog buduće slave. Primanje Euharistije sjedinjuje nas s Kristom, usavršuje nas i uoblikuje u Kri-sta.

Euharistija je prisutnost Prijatelja, Stvoritelja iz ljubavi, i bezgranična ljubav Božja mora naći odgovor kod čovjeka. To je prisutnost Onoga koji kaza: "Ja sam Život" i kao život želi biti među svojima.

Ispovijed: povraća izgubljeni život; učinak je Kristove Krvi učinak Sakramenta. Ispovijed je kao lijek, koji se prima u bolesti i slabosti. Upoznavanje Božje ljubavi je najbolja priprava za primanje svih Sakramenata a osobito ispovijedi. - Isusov postupak prema grešnicima!

Posljednje pomazanje: je uvijek potpora u posljednjoj borbi, da na kraju trijumfira Kristova ljubav. Uvijek združeni duhovni borac s Isusom u životu, sprema se po tom sakramentu na slavnu pobjedu i nagradu. U nekim slučajevima taj sakramenat briše teške grijehe.

Sveti red: je Sakramenat, koji daje izabranike Božje da prouzrokuju kod ljudi vrhunaravni život, te da predstavljaju vjernike pred Bogom. Svećenik je "alter Christus" - dionik Isusova svećeništva.

Ženidba: daje kršć. zaručnicima potrebne milosti, da ustraju u vrhunaravnom životu. - Isus-središte

njihova bračnog i obiteljskog života.

Molitva je način slavljenja Boga: ona a) dijeli nas od stvorova ukoliko su oni zapreka našeg sjedinjenja s Bogom (s Isusom), b) usavršuje to sjedinjenje i danomice ga čini intimnijim i savršenijim, c) unapređuje naše preobraženje i čini nas sličnijim Isusu.

Razmatranje je jedno od boljih načina molitve: jače nas sjedinjuje s Kristom, centrom života.

Liturgija: Po svetim sakramentima postajemo sudionici Kristova života, a kolektivni život Kristov zove se Život Mističnog Krista u njegovim udovima. Tko slavi i razmatra Kristove kreposti prima povećanje kreposti; isto tako, ali u manjoj mjeri, prima kreposti i jakosti života tko razmatra i slavi kreposti i događaje iz života Bl. Djevice i drugih svetaca.

Zaključak: Naša veličina, uzdignuće i naše pobožanstvenje veće je, što je jači život Kristov u nama. Biti više ili manje kršćanin znači više ili manje živjeti Kristovim životom. Živimo tako da mognemo reći: "Nijesam više ja koji živim već Krist koji živi u meni". Sve ovo bi trebao usvojiti dječak ili mladić na vjeronauku, da bi mogao u životu živjeti životom milosti i za Božju slavu... U punom sjaju i svijesti kršćanin neka znade da je njegova najveća plemenitost živjeti u Kristu. Život Kristov u ljudima nije nešto što stvara fantazija, to je realnost ponovljena više puta u povijesti kršćanstva i znak neprolazne slave kat.

Crkve, majke svetaca. Ovi baš sveci čine da Krist živi u povijesti kao Kralj i Gospodar.

e) Krist centar povijesti

Povijest svijeta je sva u Kristu. On je Alfa i Omega, početak i svršetak svega. On je prisutan u vjeri i znanosti. Protiv njega se radi kad se krši socijalna pravda, kojoj je On utemeljitelj, kada čovjek postavlja sebe mjesto Boga i slično. Svi su ljudi sinovi jednoga Oca, svi su oni podignuti u nadnaravni red i stoga su svi jednaki. Slijedi iz toga uzdignuće žene, obitelji i sinova, oslobađanje robova, uzdignuće siromaha, ljubav prema bližnjemu, ukinuće kasta i podijeljenosti koje smetaju ljubavi i rastu mističnog tijela, povećanju vrijednosti života. Ovaj je život samo priprema budućeg vječnog života, koji ćemo postići samo Kristovim stopama noseći na leđima vlastiti križ.

Ljudi su slobodni - ali moraju živjeti u međusobnoj slozi, opraštanju, podnošenju i suradnji u manualnom radu, koji je po Kristovu primjeru uzdignut - On je sam bio stolar! Za sve vrijedi ona:"Ljubite se međusobno kao što sam ja vas ljubio". Pouzdana ljubav prema Bogu i braći: to je kriterij po kojem ćemo raspoznavati vjernike Kristove. Ova Objava temelji se na božanskim temeljima, i da bi je sačuvao, Krist je ustanovio svoju Crkvu sa hijerarhijom i sakramentima i nepogrešivim učiteljstvom.

Prava povijest, kojoj je Krist osovina i centar jest povijest duša, koje

daju život idejama i pokretima, koji upravljaju masama. To je borba pravde sa nepravdom, prava sa silom i mučeništva s mržnjom. Duh Sveti s Crkvom pobjeđuje u tim neprestanim borbama i čini da Krist triumfira u društvu. Djelo koje priprema potpunu pobjedu Krista je zamašno - međutim prošlo je mnogo stoljeća i još će ih proći - ali će na koncu doći pobjeda, jer Božja providnost bdije nad povješću. Bez vjere u Providnost teško je to razumjeti - i ostaje gotovo misterij. Bog je onaj koji vodi ljudske događaje. S takvog stanovišta trebaju katolički mladići promatrati povijest Kristove Crkve; na taj način otvoriti im veliku knjigu povijesti. Tako će oni moći i znati gledati dublje povijest- uzdignuvši duh k visinama. (Ne dakle učiti povijest za puku izobrazbu).

Crkva se rađa na Duhove i već isti dan po svom glavaru - Petru prima mnogobrojne kršćane. Kristovo se proročanstvo(Luk. 2,34; Iv. 15,20) ispunjava: Ona je već u početku proganjana; Stjepan kamenovan, Petar zatvoren - međutim "sanguis martyrum semen Christianorum". Sveti Pavao, veliki nasljedovatelj Krista - postaje apostol naroda - premda mnogo proganjan i zatvaran. U poganskom Rimu Crkva nailazi na gotovo nesavladiv most - ali ispunjava se ono:"Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mat. 28, 20). Nadolazi oštrija borba - na polju istine - i u njima se Crkva samo pomlađuje i čisti. U to doba se javljaju mnogi apologete, redovi, cenobiti, monasi - uzori kršćanskoga života. Nadolazi se

-oba naroda: Crkva ih pokrštava. U srednjem vijeku "Krist kraljuje" a ujedno Crkva zadobiva teški udarac - Luterov raskol, ali započinje period potpune obnove: Tridentinski sabor, Vatikanski I i II, pokret za sjedinjenje kršćana (ekumenizam) itd. Krist je uvijek pomagao i obnavlja svoju Crkvu nadnaravnim sredstvima i upravljajuć poviješću.

Učenje crkvene povijesti - metodom kristocentričnom - pobuđuje kod kat.mladića svijest osobne odgovornosti prema Kristu i upoznavši Ga, oni neće moći prema Njemu ostati indiferentni. Stvar Kristovu i Njegove Crkve - smatrat će svojom vlastitom stvari i uspjehom.

5. Učenikova suradnja

Ako i primamo kristocentričnu pouku to nije dosta, već je moramo ne samo slijediti nego i aplicirati - spontanom i osobnom aktivnošću. Kojim putem treba ići i kojim se sredstvima treba služiti za postignuće tih rezultata?

Prije svega najbolje sredstvo su crteži koji živo pokazuju način suradnje. Nacrtani su na papiru i pribijeni na tablu i pomoću njih lakše se shvate apstraktni pojmovi. Npr. nacrtamo kružnicu i u centru Kristov monogram, malo iznad krunu, a ispod kutiju gdje će se simbolično označiti imena Isusovih prijatelja. S horizontalnim promjerom podijeli se kružnica na dva dijela a svaki od ovih opet na tri isječka i u njima se napišu ove tri riječi: ideje,osobe i događaji.

Nadalje, učenje kojeg događaja ili kojeg vremenskog perioda prošlog ili sadanjeg treba nadopuniti kojim datumom,imenima ili naslovima imajući uvijek na pameti, što jasnije izraziti namjeru Kristovu i sv. Crkve u pogledu pojedinog događaja, ideja. Svaki neka na kraju povuče nešto koristi ne samo povijesne,već i doktrinalne. Sigurno je, da se dječak ili mladić, kad radi rukama koji crtež ili koji drugi predmet, služi i razumom i tako pobuđuje jednu aktivnost, koja mu pomaže kod shvaćanja i razjašnjenja pojmova intelektualnih, koje je već negdje čuo. A isto se zbiva i u kršćanskom životu. Tako možemo s moralnom sigurnošću na spomenutim crtežima obrađivati koju istinu, raznim simbolima predočiti apstraktne pojmove, nešto o osobi Kristovoj i o njegovim djelima ili izrekama.

Kao primjer: Riječi Isusove:"Ja sam trs a vi loze"; slože se nekolicina: jedan donese iz vinograda grančicu loze s mladicama, drugi izrezuje u seriji zelene listove, drugi opet prave zrnje crnog grožđa od gline zamočene u rastopljeni crni vosak, nekoji spojivši ova zrna žicom čine grozdove. I na konou sa svim tim elementima stvori se jedna loza puna listova i zrelih grozdova. Na grančici (trsu) je utisnut Kristov monogram a na mladicama označena njihova imena. Grozdovi označuju život i djela prožete sudjelovanjem božanske milosti,koju ižaruje centar života - Čokot - Krist.

Slijedeći taj način rada usadi se u pamet već u početku jasni pojam:Krist je centar božanskog života i bez tog sudjelovanja u tom životu nemoguće je stvori-

ti nešto nadnaravno i vrijedno pred oči ma Božjim. Tko nije povezan s Izvorom, neplodna je mladica i bez nadnaravnog života, a tko je povezan, plodonosna je mladica. Zato će sada biti lakše razumljiva ona Kristova:"Bez mene ne možete ništa". Sve ovo služi razvijanju, apliciranju i razjašnjenju osnovnih istina.

Nekoji pak moraju surađivati svojom inteligencijom - i to prema svojim sposobnostima. Već je svima poznato, koji su načini ove suradnje. Nabrajam samo neke: studij, izvadci, recitacije, govori, pjesme, objekcije, zapažanje i istraživanje života.

Od osobite je važnosti ovo posljednje: opažanje i istraživanje života. To je način tumačenja i utvrđivanja istine koju smo npr. negdje čuli.

Dječak od jedanaest godina i mladić od 19 imaju svoje polje rada, istraživanja prema njihovim sposobnostima i inteligenciji te moći zapažanja. Tako stečeno znanje ostaje dugo - a i zauvijek. Takvim radom u kršć. mladićima dozrijevaju sudovi od velike važnosti - u njima dozrijeva Krist.

Promatrajući Isusovu osobu rađaju se prve klice i prvi osjećaji prijateljstva, koji polako prelaze u čvrstu ljubav. Već u početku rađanja tih nadnaravnih i naravnih osjećaja, treba dušu uputiti lakim i sretnim putem: putem koji vodi u Kristov zagrljaj, u iskrenu i intenzivnu ljubav. Ne smije se govoriti i raspravljati o Isusu kao osobi koja je bila i nestala, već kao o osobi, koja danas među nama boravi - iz ljubavi.

Uzalud sva naša ljubav, ako a)ne živimo s Kristom i b) ako ne činimo, da Krist živi u našoj braći. Tko želi učiti nekoga živjeti, treba prije svega sam tako živjeti - jer exempla trahunt - aktivno treba sudjelovati u apostolskom životu, jer će jedino tako Krist postati Kralj i centar svih srdaca. Čitava ta pouka i metoda ne bi vrijedila ni koristila ništa kad ne bi odgovarala istini i kad ne bi bila usklađena sa zdravom psihologijom i pedagogijom.

6. Isus Krist u mišljenju i životu

Donosimo mišljenje, spontane tvrdnje i živa izražavanja kat. mladića, koji u svom srcu gaje Kristovu misao i ljubav i koji to manifestiraju u svom životu; odakle se vidi njihovo zadovoljstvo u vjeri.

Ovi citati dobro će nam doći u svakom pogledu, jer oni nisu uzeti iz nekog arhiva, nego su to glasovi našeg vremena, kat. mladeži koja živi danas i u modernom svijetu.

a) Isus Krist centar moga djelovanja!

"Kad sam, kaže jedan, pred dvije godine sreo u nezaboravnoj majskoj večeri Alda, po prvi su se put naše duše približile. Govorili smo dugo o našim duhovnim borbama i zajedno ustanovili da je to bila ozbiljnost, koja nas je pomagala i zaključili da je to jedan od glavnih plodova religiozne pouke i što smo se u toj pouci tako učvrstili".... i završava: "Svako dakle moje djelo barem u učincima, na neki način ovisi o Isusu, i ja sam njega postavio kao centar svog života,

njegov sam prijatelj, od njega mi svaka snaga, jer želim odgovoriti tim darovima; Krist je dakle centar mog nastojanja i mojih osobnih i društvenih odnosa. Što razum bolje shvati cilj, to je lakše usmjeriti život k cilju."

b) Krist je onaj koji ostavlja duboke tragove - intelektualne, moralne i praktične koristi.

"Vjerujem da je glavni cilj kristocentrične religiozne pouke poučiti mladića kako će živjeti. Imao sam mogućnosti iskušati i druge metode pouke o vjeri. Međutim samo kristocentrična metoda ostavila je na meni i na drugima duboki i neizbrisiv trag, jer samo ona dovodi k Onome, koji je centar naše spoznaje i naše ljubavi.

Učeći da je Isus Krist centar povijesti, života i ljubavi i da je kralj čovječanstva, stvaramo korisne zaključke o svijetu i životu.

U nama se rađa neka aktivnost. Svi a osobito koji su ga dobro spoznali moraju ga ljubiti žarkom i privlačnom ljubavi, premda se to rijetko događa u potpunosti.

Proučavanje Isusa Krista kao centra crkvene povijesti i kralja čovječanstva, pomaže nam da stvorimo pojam života, da se ne nadamo sreći isključivo na ovom svijetu, da vjerujemo u buduću nagradu i da živimo stalno "na njegovoj strani", da ga ljubimo kao kralja, gospodara i oca."—

c) Plodovi pri učenju vjere.-

U tim lekcijama kristocentrične metode govori sam K r i s t !..

"Uvjerio sam se da treba u učenju vjere uvijek započeti s Isusom. Ljubili smo vjeru, jer smo upoznali i ljubili Krista.... Krist je moj život, jer uvijek, kad On dođe k meni, obuzme me neka nova snaga".

"Plodovi su: veselje u ljubavi Isusa Krista, znati podnositi iz ljubavi prema njemu i teže žrtve. Nikada nismo zaboravili, da po riječima katehete govori sam Krist. Uspomena na ove riječi produljavala se na putu do kuće, u kući i posvuda; one su nam stalno bile u pameti. Isus je nastavljao razgovor s nama, a mi obuzeti njegovom riječi živjeli smo veseli s očima vjere uprtim u njega i skoro nemoćni vrijeđati Ga, jer, gledajući ga, shvaćali smo ga i ljubili".

d) Isus Krist centar duhovnog života. -

Tko upozna Krista mora ga ljubiti, iz ljubavi slijedi nasljedovanje!

"Smatram, da sam kako smo mi činili sve po Kristu, imao jedan jasniji pogled i tumačenje mnogih ideja, blagdana i liturgijskih funkcija, historijskih stvari i perioda. Kako sam običavao sve povjeriti Isusu, trebao sam ga postaviti centrom mog nadnaravnog duhovnog života; i stoga sam osjetio veliku potrebu upoznati Ga. Mnogo sam čitao Evanđelje da Ga upoznam, upoznao sam ga i zato ga moram ljubiti - On mi je prijatelj".

Logično slijedi iz intelektualnog znanja i iz ljubavi da ga nastojimo nasljedovati.

7. Odgoj u ljubavi s Kristom

Prvo i prijeko potrebno sredstvo za postignuće jedne intimne i spontane ljubavi s Kristom je jasna, potpuna i konkretna spoznaja Isusa Krista. To vrijedi za sve, prema onoj "nil volitum quin praecognitum"!

Isus Krist Čovjek-Bog, divan i veličanstven u tijelu, sladak i mudar u riječima, moćan izvor života, jednostavan u djelu, cilj ljubavi i čovječanstva, Krist Kralj mučenika i slavni gospodar povijesti; kome se klanjaju prošli i budući vjekovi, treba živjeti u srcima kat. mladića sa svojom svjetlosti, žarom te poticati njihove duhove na pravu i istinitu ljubav.

a) Rad na produbljivanju. Krist centar svega mora postati centar unutarnjeg i vanjskog života - mora postati intimni prijatelj u ljubavi. Kod toga neka svaki kršćanski odgojitelj dobro pazi i iskoristi svaku prigodu, da bi što više podigao ove duše i ne smije dopustiti, da ostanu uvijek na istom stupnju ili ih prepustiti dosadi. Nek je rad popraćen posebnim razmatranjima, privatnim i kolektivnim čitanjem, suradnjom na svakom polju, primanjem sakramenata i drugim sredstvima koja moraju usmjeriti i učvrstiti rad. U određeno vrijeme usporedit će se sadašnji stupanj ljubavi prema Kristu s prošlim.

Od mnogobrojnih sakupljenih citata nakon takve mjesečne kontrole, donosim samo nekoliko iz kojih se jasno vidi ljubav prema Isusu - Kristu prijatelju.

Prema sadržaju podijeljeni su u pet grupa. Evo izjava mladića koji ne žive u sjemeništu ili kojem kolegiju, nego u velikim gradovima. Ako imamo pred očima, da su ti osjećaji nastali i množili se u teškim časovima borbe, na tramvaju ili na sastancima, na satovima predavanja, za vrijeme ljetnih zabava - ne možemo ostati indiferentni i neosjetni, već se moramo diviti tim Kristovim djelima proizvedenim u njihovim srcima. Krist je preman pomoći svima svojom milosti, ali mora ljudsko srce biti spremno i otvoriti se na prvi pokucaj milosti. Takvim srcima On ne uskraćuje ništa, pa u njima cvjetaju divna duhovna i nadnaravna djela ljubavi, svjedočanstva nadnaravne i neizmjerne Kristove ljubavi prema čovjeku.

I) Misli i osjećaji o prijateljstvu s Isusom.

a) On je temelj svega. - "Iskušao sam više puta da je prijateljstvo s Isusom temeljni zakon pravog kršćanina. Također velike zemaljske stvari ništa ne vrijede ako nemaju temelj u ljubavi s Kristom."

b) Najveći je dar. - "Ne mogu naći prikladne riječi, da izrazim moje prijateljstvo s Isusom - tako je to velik dar. Biti prijatelj Kristov veoma je veliki dar u našoj dobi i trebamo nastojati, da ga nikada ne izgubimo. Zato ja svaki dan marljivo razmatram dosta dugo i svaki se dan pričešćujem."

c) Ovo je prijateljstvo potrebno. -"Stalno osjećam kako je slatko prijateljstvo s Isusom i kako mi je to potrebno. Ja

mislim na Njega, On misli na me i ja činim Njegovu volju."

d) Nemoguće je živjeti bez njegovog prijateljstva. - "Opažam uvijek sve više, da je za mene živjeti bez ovog prijateljstva sad već nemoguće. Osjetio sam u ovom mjesecu, da su, iako sam bio u milosti Božjoj, mnoge moje akcije bile gotovo indiferentne i neki su me dani ostavljali nezadovoljnog zbog premale ljubavi, koju sam pokazivao prema Isusu, jer se nisam u jutro s Njim sreo kod Pričesti i jer nisam razmatrao; u svemu, jer nisam proboravio neko vrijeme s mojim božanskim prijateljem."

e) Ništa nema dragocjenije od ovog prijateljstva. - "Govoreći istinu priznajem, da nisam nikada kao ove godine bio prijatelj Isusov. To se prijateljstvo u meni pojavilo spontano (milošću Božjom) i bilo je uzgajano toplinom i trudom. To me prijateljstvo povezivalo s Bogom u ljubavi. Nikakav dar ili radost ili nagrada nisu mi bili draži od tog prijateljstva i najsretniji mi je dan bila nedjelja u jutro, kad sam mogao pokazati svom dragom Prijatelju svoje prijateljstvo i zatražiti njegovu zaštitu."

f) To je prijateljstvo neizreciva milost. - "Biti njegov prijatelj znači pouzdati se potpuno u Njega, živjeti s Njim i u Njemu; Isus Krist je spasitelj čovječanstva i gospodar svijeta: On je Bog. Neshvatljivo je prija-

teljstvo između mene - bijednika i neizmjerne uzvišenosti jednog Boga. Znam da bez ovog prijateljstva ne bih mogao činiti ništa dobra."

II) Karakter i vrijednost Isusova prijateljstva.

a) Isus daje dokaze svoje ljubavi. - "On je uistinu moj najveći prijatelj. Ljubim Ga, ali također on ljubi mene, on mi je dokazao svoju ljubav... Kad mi štogod ne ide dobro tad se izjadam njemu. On me sluša i umiruje me."

b) Pokazuje svoju veliku ljubav. - S Isusom sam se sreo na podnožju oltara, kod dnevnog rada i u prirodi. U svakoj mi je zgodi govorio veoma nježno. Dao mi je razumjeti, da me ljubi veoma mnogo. U istinu, zašto toliki darovi naravi i sjaj prirode, nego zbog toga što nas ljubi. Ali posebno sam našao Isusa - prijatelja kod oltara. Kad ga tražim, promatram vratašca svetohraništa i govorim: "Isuse, dođi kraljevstvo tvoje"! I još ih gledam, ali ne govorim ništa, već mi se duša samo uzdiže i ona govori, jer Isus me gleda i smiješi mi se iz tabernakula".

c) Isus je najbolji prijatelj. - "Uvijek sam u teškim časovima znao vidjeti u Isusu moga najboljeg prijatelja, onoga, koji znade ublažiti svaku bol i povratiti mir u srce. Iza pričesti, kad sam tražio, da se potpuno sjedinim s Njim i potrudio se da dostignem njegovo svjetlo, koje sam u patnji vidio, osjetio sam, da mi se približava i zanio sam se za časak.

U tim trenucima osjetio sam radosti onoga, koji se prvi put sjedinjuje s Bogom".

d) Bez Isusa ne napredujem. - "Bez Nje ga ne mogu duhovno napredovati i opirati se napastima. Krist je za mene rješenje problema života. On daje svoju radost. Isus mi je dao veliki dar: dao mi je plemenite osjećaje te odvratnost prema grijehu. Pogotovo sam u žalosti iskušao, da je prijateljstvo s Njim velika utjeha".

III) Obilježja prijateljstva s Isusom.

a) To je prijateljstvo duboko i ono čini, da se oplakuju grijesi.- "Moje se prijateljstvo s Isusom uvijek produbljuje. Za to mi pomažu veoma mnogo svakidašnja razmatranja Evanđelja,a pogotovo njegove muke. Na onim stranicama oplakujem Kristovu bol i ujedno s njim naše krivnje i osjećam veliku radost u srcu".

b) "Kad mislim na ove riječi "prijatelj Isusov", koje uključuju sve što je lijepo, veliko, vječno i sveto na zemlji, osjećam, da mi se srce veoma veseli i kad bi u tim momentima Bog tražio život, pa i više od života, ja bih mu ga dao svim srcem. Mislim na buduće radosti u raju a također na one, koji ih neće postići i osjećam prema njima veliku ljubav i žaljenje i molim Boga,da spasi sve, te da moj rad učini korisnim da blagoslovi moju obitelj, moju braću itd., da blagoslovi papu, biskupe, svećenike i sve koji rade oko širenja kraljevstva Kristovog."

c) Prijatelj koji poziva na sjedinjenje.

"Barem dvaput sam se na dan uputio u crkvu da budem s Njim. Kako bih ga mogao pustiti samog? On nas je toliko ljubio, da je ostao sakriven pod prilikama kruha. Zar da mu ne uzvratim ovu beskrajnu ljubav čineći mu društvo!" - "Ovaj sam mjesec stalno nastojao biti s Njim sjedinjen. Kad nisam mogao preko dana posjetiti crkvu, navečer sam se, kad mi je bilo moguće, uputio prema crkvi i kod crkvenih vratiju, tada već zatvorenih, stao sam govoriti s Gospodinom, kao da sam u njegovoj prisutnosti".

d) Prijatelj koji želi naknadu za mržnju.

"Razmatrao sam o Muci Isusovoj. Nikad mi se nije pojavio Isusov lik u živoj realnosti kao one večeri. Imao sam pred očima sliku božanskog Lica, kakva je na svetom platnu. Krist nas je toliko ljubio, da je dao život za nas. A ljudi ne poznaju ovu ljubav. Umro je iz ljubavi - a za uzvrat prima uvrede i prezir... Osjećao sam za njega veliku ljubav i molio sam ga, neka ovu moju ljubav poveća, da nadoknadi mržnju, koja vlada u svijetu... Ovaj sam mjesec još više nastojao činiti mu dobro, jer sam vidio, da mu mnogi hoće zlo".

IV) Učinci radosti, mira i intimnih razgovora.

a) Prijateljstvo Kristovo donosi mir i radost. - "Napokon sam razumio i osjetio mir pravih Kristovih prijatelja. To je moja radost što se osjećam prijatelj Isusa. Kad mu govorim, osobito iza pričesti,osjećam,da je on za mene sve".

b) Samo u Isusu je moja sreća. - "Naša prava sreća ne može biti bez Isusa. Ovu istinu osjećam pogotovo navečer, kad u svojoj sobi uronjen u polutami počnem misliti i razmatrati što je ovaj svijet... Tada osjećam i razumijem što je Isus: što znači imati ga blizu kao prijatelja i razumijem, da se samo s njim može živjeti srećom u srcu te da daleko od Njega je sama teškoća. On daje radost, pobjedu i pouzdanje."

V) Učinci tog prijateljstva u životu.

a) Ovi su citati o prijateljstvu s Kristom od jednog mladića, koji je, pošto je proživio ovu atmosferu domaćeg prijateljstva, pošao drugamo od doma. Također je u novoj situaciji ljubav do Krista dala svoje plodove.

On piše: "Naučio sam ludost za Krista.... Samo u njegovoj ljubavi našao sam puninu i potpuno zadovoljstvo moje duše i moga života. U nedjelju otpratio sam mladiće u crkvu na Misu. Na sv. Pričest sam išao sam. Možda ću biti malo preuzetan, ali usuđujem se nadati, da slijedeću nedjelju neću biti sam. Djelo je tražilo srčanosti, ali, mislio sam, za Isusa i ovaj napor nije previše. Kako bih sutra, mislio sam, kad bi bilo potrebno podnio mučeništvo za Isusa, - kad ne bih danas imao srčanosti pred svima priznati svoju vjeru... I učinio sam to!

Dalje piše: "Ovdje me svi poznaju, znadu za moje ideje, ali ih se nitko ne usuđuje dirati. Ponosan sam na svoju vjeru. Kad tražim Isusa, nalazim ga, bez njega moj bi život izgubio smisao".

Nakon deset dana u drugom pismu govori: "...Evo novosti, koje će vas razveseliti. U nedjelju na misi bilo je sa mnom na pričesti još par drugova. Kako sam bio zadovoljan! Nastojim svakako priznati Isusa ne samo riječima već i djelima."

8. Kristocentrična pobožnost.

Intelektualna kristocentrična pouka i aktivna formacija u iskrenom prijateljstvu s Isusom sačinjavaju dovoljan temelj za euharističnu spontanu i kristocentričnu pobožnost, koja će veoma procvasti. Nije teško postići, da mladić osjeća živi interes za tim, da bi Isus bio poznat i ljubljen od svih. Može se reći da je prijelaz iz osobne radosti posjedovanja Krista na želju da ga također drugi upoznaju i uzljube, naravan, pogotovo kod mladića, koji su u kontaktu sa životom i svagdanjim teškoćama.

Euharistijska pobožnost

Prijateljstvo teži sjedinjenju i to tim više, što se osjeća potreba i sigurnost, da se iz sjedinjenja postiže žar i snaga za životnu borbu. Kad se jednom otkrije i osjeća Krista kao prijatelja, mnogo je lakše osjećati ga kao obranu, hranu i kao život. Ako se kat. mladić približuje otvorenim srcem euharistijskom Isusu, on otkriva čudnovate novosti, osjeća neobične radosti i spontano odluči, da će se opet brzo vratiti

ovom susretu. Tako se porodi dobra navika i nadnaravna potreba božanske hrane i mladić se utvrđuje u ljubavi prema Kristu, centru svojeg nutarnjeg života i svoje ljubavi.

Kao dokaz za to evo nekih veoma značajnih izjava, koje se odnose na sakramente, a najviše na sv. Pričest. One nam govore isto što i kršćanska nauka o euharistiji, ali to što nas interesira jest činjenica, da svaki od ovih mladića ne opetuje nešto naučeno napamet i bez veze, već svaki iznosi proživljeno iskustvo, koje ima veliku vrijednost za praktični život.
Dajemo za kratko vrijeme riječ ovim kat. mladićima:

a) Poziv prijatelja. - "Nikad nisam zanemario svakidašnji posjet Prijatelju. Mnogo sam puta, prošavši ispred crkve, osjetio poziv i tada sam ušao,da nađem i pozdravim svog prijatelja Isusa. Pričest je sredstvo sjedinjenja.Hranim se Kristom, da bih bio s njim sve više sjedinjen."

b) Silna potreba Pričesti. - "Više sam puta osjećao silnu potrebu,da primim Isusa u njegovom sakramentu, jer je on za mene život, potreban mi je za moj vlastiti život. Bilo je tako intimnih Pričesti iz kojih sam izlazio kao preobražen, i u kojima sam "živio i govorio" direktno s Isusom. On se uvijek pokazao sa mnom veoma dobar."

c) Pričest je obrana. - "Ona je najbolja obrana protiv pogibelji. Kad Isus dolazi k meni, ostajem neko vrijeme ravnodušan na zlo, koje mi prijeti i žarče mislim na njega."

d) Pričest donosi ljubav, radost i vedrinu. - "Razumijem, da je baš ovo hrana, koja čini, da poraste ljubav između Isusa i nas. Osjećam, da ta ljubav sve više raste kad sv. Hostija dolazi na moje usne i u moje srce. Ona mi u teškoćama života uvijek daje radost.Na život gledam sve vedrije, te osjećam da mogu i na smrt misliti."

e) Razgovori ljubavi iza sv.Pričesti. - "Često se iza Pričesti trudim,da nađem što ljepši i dostojniji način zahvale i da molim od Njega potrebne pomoći za moje dobro i za moj spas. Najljepše se zahvaljujem Gospodinu ovim riječima:"Hvala, Gospodine, da si došao još jednom k meni, opet hvala! Htio bih Ti stalno zahvaljivati istim žarom i pobožnošću tvojih svetaca, ali sam nažalost veoma daleko od njihove ljubavi. Ipak Ti hoću nešto reći. Ja te ljubim, ali bih Te htio još više ljubiti, htio bih postati Tvoj veliki prijatelj, Tvoj vjerni sluga, htio bih biti sav Tvoj i potpuno se pouzdati u Tebe, da postignem svoj spas, i sve činiti na veću Tvoju slavu. Dođi dakle uvijek na moj poziv i pomozi me u svemu, jer bez Tebe, najveći prijatelju, ne bih znao i ne bih mogao ništa učiniti". Još mnogo toga govorim Prijatelju, koji je blizu mene i koji me sluša. Kad mu uspjevam reći iz svega srca "Gospodine ljubim Te, učini, da Te ljubim još više", osjećam se sretnim i blaženim."

Spontanost molitve

Liturgijska je molitva bitro kristocentrična. K njoj ćemo težiti svim sredstvima. Ona je naravni nastavak odgoja u osobnoj pobožnosti.

Temelji na kojima se osniva moja duhovnost su ovi:

1. potpuno poznavanje Isusa Krista i prijateljstvo s njim.

2. iskrena želja dolaska kraljevstva Kristova i apostolska volja, da se ono raširi na sve moguće načine.

3. prihvaćanje jedne kristocentrične molitvene formule i često opetovanje iste.

Ovoj kristocentričnoj pobožnosti nije centar čovjek sa svojim potrebama, teškoćama, grijesima i ne pretvara se u jedno vječno traženje dobročinstava, već se uzdiže ka klanjanju i zahvali prema Kristu. Duh je ove molitve označen Isusovom zapovijedi "Tražite najprije kraljevstvo nebesko...(Mat. 6,33), Ostalo nećemo zabaciti, pače ćemo i to tražiti od Boga, ali ne kao glavni cilj. Red je taj označen od samog Spasitelja i čovjek ga ne može mijenjati. Krist Gospodin označuje svrhu i cilj molitve, čak i njenu formulu:"Oče,... dođi kraljevstvo Tvoje". Međutim, ako je Krist najdraži prijatelj, i ako je ovo prijateljstvo za mene njegovo kraljevstvo u meni, i tako slatko, što bismo mogli zahvalnije činiti božanskom Prijatelju i korisnije za ljude, nego moliti da to kraljevstvo dođe u sva srca i raširi među svim ljudima. Molitva postane dokaz ljubavi

pružen prijatelju. Krist je centar, svrha i cilj molitve. To su dobro razumjeli ovi o kojima je bilo govora, i zadobili su mnoge blagodati: Ljubav za molitvu, pouzdanje, vrhunaravno usmjerenje.

Konstatirajući ovo, došla mi je ideja, da pitam ove mladiće što su molili Boga, kad su recitirali ovu molitvu: "Dođi kraljevstvo Tvoje", koja je tako lijepa i bogata. Oni su to rado prihvatili i evo interesantnih odgovora, koji otkrivaju dragocjene poglede religiozne duše. Citati koji slijede, podijeljeni su u dvije grupe. U prvoj mladići spontano govore, daju svoj sud i iznose svoje osjećaje o toj molitvi. U drugoj međutim grupi govore o tom, što mole Boga tom molitvom. U obima se opaža živi interes za duhovno kraljevstvo Kristovo, što pretpostavlja ne samo intelektualnu spoznaju istine i pokret ljudske volje i srca, već obiman zahvat nadnaravnog djelovanja Božjeg u dušama.

I - a) To je najbolja molitva! - "Smatram, da je najbolji način, kako da se obratimo Bogu, onaj koji nas je Isus naučio. Ovu molitvu citiram mnogo puta kroz dan na ovaj način: Gospodine dođi kraljevstvo Tvoje, kako, kada i gdje ti hoćeš."

b) Lijepa kršćanska molitva. -"Opazio sam, da je lijepo tako moliti. Naučio sam moliti osim kraljevstva Kristova i druge milosti Božje. "Gospodine, dođi kraljevstvo tvoje, daj nam mir, pomogni papu, misionare, tvoje vjernike,

dobru štampu, bolesne moju braću... drugove u apostolatu, moje roditelje.. Daj mi snagu, tvoju ljubav i učini me svojim apostolom."

c) Spontana molitva pred zlom. - "Uvijek, pogotovo kad čitam koju lošu vijest u novinama iz mog srca izlazi molitva, "Dođi kraljevstvo tvoje". Gospodine, učini da svi budemo pobijeđeni od tvoje ljubavi i da Ti svi vjerno služimo. Osjećam u sebi uvjerenje, da će me Gospodin uslišiti, jer je rekao "Kucajte i otvorit će vam se".

d) To je usklik ljubavi Kristu. - "Kratka molitva:"Dođi kraljevstvo tvoje", je usklik kršćanina, koji naravno izvire iz srca onoga, koji je prožet ljubavlju prema Isusu. Kako je Krist povikao jednog dana na Kalvariji:"Žeđam!" Tako sada kršćanin doživajući "Gospodine dođi..." izrazuje ono što duboko osjeća."

II Što molimo Boga tom molitvom?

a)Molim kraljevstvo ljubavi. - "Ovom molitvom molim za kraljevstvo ljubavi; ljubav, koju je Isus Krist donio na zemlju i toliko ju propovijedao ljubav koja je temelj kat. religije.Kako bi bilo lijepo vidjeti sve ljude kako se bratski grle i ljube međusobno! Više ne bi bilo ratova, razaranja i neprijateljstva, već bi mir vladao među ljudima."

b) Molitvom "Dođi kraljevstvo tvoje" molimo slijedeće:
"Neka dođe kraljevstvo Božje u nas:naime da dostignemo potpunu formaciju na putu svetosti; da nas se udostoji uzeti za svoje apostole, za širitelje svoje riječi; da svi ovo primljeno poslanje dostojno ispune; te da svi prime svjetlo vjere".

c) Molim za spas sviju. - "Dođi kraljevstvo tvoje" je tajanstvena moćna molitva, koja dobiva od Srca Isusova velike i neočekivane milosti; ona je moćna, jer traži ono, što Bog hoće i što će napokon sigurno doći, a to je najveća stvar što može biti: postignuće Krista i konačni spas mnogih u slavi našeg Kralja. Za mene ove riječi glase ovako:"Oče, koji sve vidiš, sve znaš i sve možeš,Tebi prinosim ovu moju molitvu. U tebe se potpuno uzdam: usliši moju molitvu, kako ti hoćeš, jer će to biti najbolji način.Učini da moja molitva urodi najboljim plodom za veličinu Tvog kraljevstva,na Tvoju slavu i za naše dobro i spas."

d) Molim da sav svijet prizna Krista. - "Što uistinu tražim ovom molitvom? U jednoj stanki između dvije propovijedi dok sam promatrao pokaznicu, spontano mi nadođe uzvik:"Dođi kraljevstvo tvoje!" U tako delikatnom duhovnom stanju ponovio sam nekoliko puta molitvu moleći Krista, koji je bio prisutan i slušao me, mnoge stvari;misleći mnogo... Izgovarajući ovu molitvu moje je srce, osim toga i moja volja, zahtijevalo da u istinu dođe kraljevstvo Božje - a zatim sam mislio kako

bi bilo lijepo, kad bi svi vjerovali u Krista - i već vidim prignut sav svijet pred pravim Bogom i Isusom Kristom. Kakvog li viđenja! Nitko više ne pozna mržnje... Svi su sjedinjeni univerzalnom molitvom Kristu Kralju!... Koje li veličine!... Taj će dan sigurno doći.... Kriste Bože, nek dođe tvoje kraljevstvo! Evo ono što tražim tom molitvom: da sav svijet prizna Krista."

III Učinci ove molitve

a) Duša se napunja mira. - "Koliko li mi je ljubavi pokazao danas Gospodin! Kad sam ga posjetio rekao mi je toliko slatkih i utješnih riječi i sačuvao me od mlakosti koja se narivavala. A ja sam mu neprestano govorio: "Gospodine nek dođe Tvoje kraljevstvo!" On me istovremeno ispunjao mirom i otvarao mi je oči, da ga sve više upoznam i dao mi je toliko dobrih savjeta. Kako li je dobar! Kad bi ga svijet malo bolje upoznao, nikad se od njega ne bi udaljio. Za vrijeme mise osjetio sam, da mi je On vrlo blizu. Dobro se još sjećam: Bio je čas podizanja... Osjetio sam, da me On vuče k sebi i približio sam mu se moleći za dolazak njegova kraljevstva - uto mi dođoše na pamet svi prijatelji u jednom velikom koru i svi smo zajedno klicali: "Neka dođe kraljevstvo tvoje!"

b) Osjeća se kontakt s Kristom. - "Sve dane mog učenja pred slikom sv. Lica Kristova recitirao sam tu kratku molitvu. Ne bih znao reći koliko sam je puta ponovio. Znam tek, da sam, dok sam je recitirao osjetio intimni kontakt s

Njim, a to me veoma veseli."

c) Rađa se želja za Kristovim kraljevstvom u nama. - "Moleći i razmišljajući ovu molitvu, stvorio sam mnogo puta čvrstu odluku, da ću u svom srcu učvrstiti to kraljevstvo. Osjetio sam potrebu da ovo pokušam i kod drugih. Iz tog razmišljanja, da moram u sebi učvrstiti kraljevstvo Božje, i iz te molitve, dobio sam novu snagu da mogu pobijediti u časovima napasti."

Toliko lijepa molitva: "Gospodine, neka dođe tvoje kraljevstvo!" je kao jedan spontani zaziv, koji se diže iz srca i leti preko usana gledajući od žalosti toliko zlo u svijetu. Ali sam siguran, da to kraljevstvo dolazi u svaku dušu na svaku žarku molitvu: možda dolazi kojem bolesniku, duševnom ili tjelesnom ili kojem bolesnom djetetu bez majke, ili pak kao lijek rana i boli. Ja zamišljam svu zemlju kao jedan veliki grozd -- na kome smo svi braća i svi želimo dobro jedan drugome. Ova me misao oduševljava. I tako u mojem razumu jedna slika slijedi drugu kao u filmu: sad, čini mi se da vidim napučene crkve vjernicima, koji slušaju riječ Božju; sad opet velike procesije, nebrojeno mnoštvo onih, koji se vraćaju u krilo svoje Majke Crkve. I tako gledajući očima vjere vidim kraljevstvo Isusovo kako dolazi na razne načine. To činim, da se ne bi rastresao, molim na putu, u tramvaju ili gdje drugdje."

"Uistinu osjećam ljepotu srdačne i vesele mladosti i baš sada u tim časovi-

ma, dok se sjećam Krista - prijatelja, obraćam se Njemu i molim ga za sve, našom uobičajenom molitvom. I nadodajem: "Bože, posveti našu mladost!"

U takvim časovima kat. mladići se osjećaju više apostolima i htjeli bi obuhvatiti cijeli svijet, jer se osjećaju tako jakima, da se smatraju sposobnima svladati svaku smetnju i svaku zapreku. Koje čudo onda, ako se ovaj ili onaj od njih odluči za svećeništvo kako bi mogao što više doprinijeti za širenje Isusova kraljevstva na zemlji.

9. Samozataja i apostolat

Za nadopunu stupnjeva kristocentričnog uoblikovanja bilo bi prijeko potrebno obraditi još dva poglavljá u kojima bi se raspravljalo:

o kršćanskoj samozataji,
o djelima kršćanskog apostolata.

U svakoj prigodi, dok traje propovijedanje Evanđelja, Krist opominje učenike i prijatelje, da ga trebaju slijediti zaboravljajući na sebe i ispunjujući kršćanske dužnosti; ljubav prema Bogu, ljubav prema bližnjemu, duhovnu ljubav, koja se zove apostolat. Krista nije lako slijediti - jer "Tko želi biti moj učenik, neka uzme svoj križ i slijedi me! (Luka, 9,23). To je nepobitna istina, jer je izašla iz usta Vječne Istine. Mladić to uviđa; uviđa težinu križa, ali želi ostati s Kristom Kraljem i prijateljem. Želi i nastoji nasljedovati ga, dapače prima i dočekuje žrtve vedrim licem!

Z a k l j u č a k

Eto dakle! Kristocentrična je formacija kršćanskog mladića moguća, rekao bih, naravna i bogata dragocjenim rezultatima. Čudno je, da se to nije prije otkrilo - ta to je sve tako jasno!

Neka ovim recima zacrtani pravac postane način vodstva svim kršć. odgojiteljima. Idući ovim putem, oblikovat ćemo tolike, koji će životom više nego riječima klicati Kristu, neumrlom Kralju čovječanstva svoj uistinu srdačni i oduševljeni: Hosanna!